

سال چهارم: شماره ۱۳ و ۱۴

➤ مقایسه رابطه سازگاری اجتماعی، اعتیاد به اینترنت و سلامت روان در خانواده های نظامی و غیر نظامی

دکتر زهره خسروی^۱

چکیده:

مقاله حاضر حاصل پژوهشی در جهت بررسی رابطه میان سازگاری اجتماعی با اعتیاد به اینترنت است، سلامت روان و عملکرد خانواده در دو گروه نمونه نظامی و غیر نظامی انجام گرفته است. گروه نمونه در پژوهش، شامل ۲۸۶ خانواده نظامی و غیر نظامی بوده اند که با استفاده از پرسشنامه های استاندارد در باره نوع و میزان دسترسی به کامپیوتر و اینترنت، سلامت روان، سازگاری اجتماعی و اعتیاد به اینترنت با یکدیگر مقایسه شدند. جهت بررسی نتایج از روشهای آمار توصیفی (فراوانی و درصد) و آمار استنباطی (t مستقل و همبستگی) استفاده شده است. یافته ها نشان می دهد که میان خانواده های نظامی و غیر نظامی در میزان و نوع استفاده از کامپیوتر و اینترنت تفاوت معناداری وجود ندارد. در سازگاری اجتماعی، اعتیاد به اینترنت و سلامت روان نیز تفاوت معناداری بین دو گروه مشاهده نشده است. به طوری که می توان گفت دو گروه نظامی و غیر نظامی را یک گروه نمونه از جامعه دانست. بین برخی از زیر مجموعه های عملکرد خانوادگی مثل، همبستگی، ابراز وجود، گرایش های ذوقی با سلامت روان، سازگاری اجتماعی و اعتیاد به اینترنت، همبستگی معناداری به وجود آمد. بین سازگاری اجتماعی با اعتیاد به اینترنت و سلامت روان همبستگی به دست آمد.

^۱دانشیار و عضو هیات علمی دانشگاه الزهراء (س)

➤ توجه به سرپرست خانوار در قوانین و تاثیر آن بر کاهش آسیب های اجتماعی

زهرا منصوری^۱

چکیده:

زنان سرپرست خانوار از گروه های آسیب پذیر اجتماع هستند که گاه عواملی چون طلاق، فوت و یا اعتیاد همسر، از کار افتادگی او، رها شدن توسط مردان مهاجر و یا بی مبالات، موجب آسیب پذیر تر شدن این طیف وسیع از جامعه می شود.

زنان سرپرست خانوار به دلیل فقدان یک چتر حمایتی و تامین حمایتی و تامین مالی، کمبودهای مهارتهای حرفه ای، فقدان مهارتهای زندگی در مواجهه با بی همسری و نگهداری و تربیت فرزندان عموماً در معرض آسیب جدی قرار دارند. فرزندان زنان سرپرست خانوار نیز به طور بالقوه، در معرض آسیب های اجتماعی بسیاری از قبیل: فرار کودکان از جمله دختران، کار کودکان، بزهکاری، محرومیت از تحصیل و سوء تغذیه قرار می گیرند. در این میان عنصر حمایت یا عدم پشتیبانی دولت و جامعه، بر افزایش یا کاهش فشارها، تاثیر مستقیم و قطعی دارد.

➤ نقش خانواده در تکوین شخصیت پیشرفته در فرزندان

مهناز جزایری^۲

چکیده:

توسعه اجتماعی بدون وجود افرادی با نوع شخصیت رشد یافته امکان پذیر نمی باشد و تکامل ساختاری و تکامل فردی دارای ارتباطی متقابل می باشند، در این مقاله با اخذ رویکرد نظری و تلفیقی از ساختار و کنش اقدام به مطالعه نقش خانواده بر تکوین شخصیت پیشرفته فرزندان نمودیم، انتخاب موضوع شخصیت محقق را ناچار به اخذ فرد گرایی روش شناختی نمود، در حالی که خانواده به عنوان یک شبکه اجتماعی که متولی تولید شخصیت انسانی می باشد و نیز مطالعه نهاد مدرسه، گروه همسالان و نحوه گذراندن اوقات فراغت که همگی بیانگر تاثیر اجتماعی در شخصیت می باشند، پایه های جامعه شناختی این مطالعه را تضمین می نماید. توصیف

^۱ کارشناس ارشد مدیریت خدمات بهداشت و درمان

^۲ کارشناس ارشد جامعه شناسی

وضعیت شخصیت بیانگر آن است که ۱۶/۶ درصد از نوجوانان دارای امتیازات خیلی پایین و ۱۷/۱ درصد دارای امتیاز پایین، ۱۵/۹ درصد در محدوده متوسط و ۲۰/۲ درصد در حد بالا و ۱۶/۳ درصد در حد خیلی بالا و مجموعاً ۳۶/۵ درصد از نوجوانان در محدوده شخصیت پیشرفته یعنی امتیازات بالا و خیلی بالا قرار دارند. در تحلیل دو متغیره به ارتباط خاص تر میان منابع خانوادگی با ابعاد شخصیت پرداختیم. فرضیه اصلی تحقیق مبنی بر وجود رابطه معنادار میان نقش خانواده با شخصیت پیشرفته در سطح اطمینان ۹۹ درصد اثبات گردید ($r = 0/382^{**}$ sig:...

در تحلیل چند متغیره رگرسیونی شخصیت، ضریب تعیین ($r^2 = 0/299$) بیانگر تبیین ۳۰ درصد از تغییرات متغیر شخصی به وسیله معرف ها و شاخص های این مدل تحقیقی می باشد و حدود ۷۰ درصد از تغییرات به وسیله سایر عواملی که خارج از چارچوب این پژوهش قرار دارند تبیین می شود. در تحلیل مسیر مدل پژوهشی مشخص شد که تاثیر خانواده و همسالان در شخصیت در مقایسه با سایر عوامل دارای اهمیت بیشتری می باشد. منزلت و اطلاعات دارای مهمترین تاثیر در رشد شخصیت می باشد. همسالان با بتای ۰/۳۲ بالاترین تاثیر را در مقایسه با متغیرهای خانواده و اوقات فراغت دارد بعد از همسالان متغیر خانواده با بتای ۰/۲۹۸ مهمترین عامل موثر بر رشد شخصیت می باشد در واقع بیشترین تاثیر در نحوه گذران اوقات فراغت تحت تاثیر خانواده می باشد. تاثیر خانواده بر اوقات فراغت با بتای ۰/۴۲۸ بیانگر ارجحیت عامل خانواده می باشد.

➤ بررسی علل و عوامل ارتقای منزلت اجتماعی پرسنل نظامی از دیدگاه خانواده

های آنان در تهران

حمیدرضا محمدی

چکیده:

این تحقیق به بررسی سنجش میزان «منزلت اجتماعی نظامیان» از دیدگاه خانواده های آنان در شهر تهران و کشف و شناسایی عوامل موثر بر آن و از این طریق، ارائه راه کارهای عملی برای ارتقای آن، می پردازد. در این تحقیق هشت فرضیه طرح گردید. این فرضیه ها در ابعاد مختلف فردی، اجتماعی، ارزشی و سازمانی تقسیم بندی شده است. هر یک از ابعاد یاد شده دارای شاخص های مربوط به خود می باشند، شاخص ها به طور جداگانه مورد بررسی قرار گرفته اند. اطلاعات مورد نیاز این پژوهش با روش پیمایشی و از طریق یک

پرسشنامه و مصاحبه جمع آوری شد. اعتبار و پایایی پرسش نامه مورد بررسی و تایید قرار گرفت. سپس با استفاده از روش نمونه گیری از بین افراد ۱۸ ساله و بالاتر انتخاب شد. در مجموع حجم نمونه ۱۷۵ نفر بود. یافته های تحقیق نشان می دهد که «منزلت اجتماعی نظامیان» در سطح متوسط به بالاست. اما «منزلت اجتماعی نظامیان» نزد همه اقشار اجتماعی یکسان نیست. افراد تحصیلکرده، دانش آموزان، دانشجویان، بیشتر از افراد بی کار برای نظامیان منزلت اجتماعی قائل هستند. یافته های تحقیق نشان داد که فایده «و سودمندی نظامیان برای مردم»، «تحصیلات»، «شجاعت و سلحشوری»، «درآمد و وضعیت معیشتی»، «ایثارگری و فداکاری»، «پای بندی به تقوی و ایمان الهی»، «مقبولیت اجتماعی» با منزلت اجتماعی نظامیان ارتباط معنی داری دارد. به عبارت دیگر مردم نسبت به این موارد هرچه آگاه تر باشند، منزلت اجتماعی بیشتری برای نظامیان قائل هستند.

➤ بررسی انتظارات زنان در جامعه امروز ایران اسلامی (ازدواج، تحصیلات و

اشتغال)

الهه هادیان رسانی^۱

چکیده:

تحلیل یافته های به دست آمده از تحقیقات مختلف پیرامون موضوعات ازدواج، تحصیلات و اشتغال زنان نشان می دهد که؛ در حال که بیشتر مسئولان ازدواج را جزو مسائل اولویت دار در نظر می گیرند تنها ۵/۳ درصد از پاسخگویان ازدواج را به عنوان هدف مهم خود تلقی می کنند و ازدواج اولویت هفتم پس از اشتغال، تحصیل، درآمد، افزایش مهارت، رسیدن به مقام و خدمت به مردم در نگرش جوانان تهرانی قرار دارد. در بعد دانش اندوزی سواد دختران جوان دو برابر میانگین سنوات تحصیلی مادرانشان است. امروزه بیش از ۷۰ درصد متقاضیان کنکور را دختران تشکیل می دهند که موجب افزایش انتظارات شغلی این قشر تحصیل کرده می گردد. در زمینه اشتغال یافته ها نشان می دهد که تنها در عرصه علم و پژوهش تعداد محققین و متخصصین زن بعد از انقلاب اسلامی به ویژه در وزارتخانه آموزش عالی و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی رشد چشمگیری داشته و دارای نرخ ۷۱/۴ در می باشد. اما زنان در مشاغل مدیریتی به ندرت به کار گرفته می شوند.

^۱ دانشجوی دکترای پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی و کارشناس مسائل زنان

مرکز مطالعات زنان و خانواده

۹۷ درصد پست های مدیریتی در اختیار مردان است. نرخ مشارکت زنان در جمهوری اسلامی ۱۱/۵ درصد می باشد که توسط کارشناسان بانک جهانی جزو کشورهای با پایین ترین نرخ مشارکت اقتصادی زنان در نمودار کشورهای در حال توسعه ارزیابی شده است.